

Šiuo metu Lietuvoje dėl viruso (COVID-19) grėsmės paskelbta ekstremali situacija ir paskelbtas karantinas. Siekiant maksimaliai sumažinti infekcijos plitimo riziką Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos esant galimybei rekomenduoja dirbti nuotoliniu būdu, jeigu nuotolinis darbas yra objektyviai įmanomas pagal įstaigos veiklos pobūdį.

Laisvės atėmimo vietoje dirbančių psichologų darbo specifika įtraukia nuolatinį kontaktą su kalinčiais asmenimis prižiūrinčiu personalu ir kalinčiais asmenimis, savo darbe naudojant jų asmens tapatybę identifikuojančius duomenis. Atsižvelgdami į laisvės atėmimo vietose dirbančių psichologų darbo specifika pateikiame rekomendacijas dėl laisvės atėmimo vietose dirbančių psichologų darbo organizavimo karantino metu:

1. Rekomenduojame psichologų paslaugas pagal galimybes organizuoti nuotoliniu būdu, teikiant jas iš namų arba iš psichologo darbo kabineto, arba kitos psichologo darbo vietos. Nuotolinis darbas organizuojamas psichologui suteikiant nuotoliniam darbui reikalingą įrangą: kompiuterį, planšetę, išmanųjį telefoną su saugia interneto prieiga ir konfidencialumą užtikrinančia programine įranga komunikacijai internetu, vaizdo kamera, ausinėmis ir mikrofonu (toliau – vaizdo komunikacijos priemonės). Jeigu psichologas dirba iš namų, turi būti užtikrinama asmens duomenų apsauga.
2. Rekomenduojame sudaryti galimybes nuteistiesiems gauti psichologo paslaugas (pvz., naujai į įstaigą atvykusio teisės pažeidėjo pirminį psichologinį vertinimą, nusikalstamo elgesio rizikos vertinimą, individualų socialinės reabilitacijos plano sudarymą, krizių intervenciją, individualios korekcinės programos vykdymą, tęstines psichologines konsultacijas ir kt.) pagal galimybes nuotoliniu būdu, gaunant jas iš konsultavimui paruošto kabineto, kuriame būtų visa nuotoliniam konsultavimuisi reikalinga įranga: kompiuteris, planšetė, išmanusis telefonas su saugia interneto prieiga ir konfidencialumą užtikrinančia programine įranga komunikacijai internetu, vaizdo kamera, ausinėmis ir mikrofonu (toliau – vaizdo komunikacijos priemonės).
3. Rekomenduojame psichologinę pagalbą nuteistiesiems ir juos prižiūrintiems asmenims teikti parengiant psichologinio švietimo, su emocine savipagalba, susijusią medžiagą (pvz., plakatai apie emocinę higieną, krizės išgyvenimo etapus, galimas streso įveikos ir pagalbos sau strategijas, nuotolinės psichologinės pagalbos galimybes ir pan. gali būti kabinami prie dažnai lankomų ir matomų vietų).
4. Rekomenduojame bendradarbiavimą su teisės pažeidėjų priežiūrą atliekančiais specialistais organizuoti nuotoliniu būdu, keistis informacija apie tikėtinus savižudybės, savižalojimo, viktimizacijos rizikos ir kitus krizinius atvejus.
5. Rekomenduojame užtikrinti savižudybės, savižalojimo, viktimizacijos grėsmėje esančių teisės pažeidėjų, kuriems iškyla būtinosios pagalbos poreikis, konsultavimą ir psichosocialinio vertinimo atlikimą vadovaujantis šiais principais:
 - 5.1. Konsultuojant ar atliekant psichosocialinį vertinimą prioritetas turi būti teikiamas nuotoliniam veiklos vertinimui, naudojant vaizdo komunikacijos priemones
 - 5.2. Jeigu laisvės atėmimo vietoje nėra galimybių užtikrinti savižudybės, savižalojimo, viktimizacijos grėsmę patiriančiam teisės pažeidėjui naudotis vaizdo komunikacijos priemonėmis tam skirtoje patalpoje arba nustatoma vidutinė ar aukšta savižudybės, savižalojimo, viktimizacijos grėsmė, psichologo sprendimu psichosocialinis vertinimas atliekamas laisvės atėmimo vietos patalpose.

Psichosocialinis vertinimas laisvės atėmimo vietos patalpose atliekamas tiesioginio kontakto būdu.

5.3. Psichologo veikla tiesioginio kontakto su teisės pažeidėju būdu turi būti atliekama tik dėvint individualios apsaugos priemones (pvz., medicininės kaukės arba respiratorius, esant įtarimui, kad asmuo yra užsikrėtęs virusu), tiesioginio kontakto metu turi būti išlaikomas 2 metrų atstumas. Rekomenduojama patalpą, kurioje vyks tiesioginis paciento ir psichologo kontaktas pritaikyti saugiam kontaktui (pvz. įrengti plastikines ar stiklines skaidrias pertvaras, aprūpinti asmenis apsaugos priemonėmis, išdezinfekuoti darbu naudojamos aplinkos paviršius). Rekomenduojama tiesioginiams kontaktams su asmenimis, ar nuotoliniam darbu naudojamas patalpas ne rečiau kaip 5 kartus per dieną vėdinti, nuolat aprūpinti prieinamomis higienos priemonėmis (muilu, popieriniais vienkartiniais rankšluosčiais, rankų dezinfekavimo priemonėmis). Šių patalpų paviršius (stalai, kėdės, palangės) turi būti valomi drėgnuoju būdu ne rečiau kaip vieną kartą per dieną. Rekomenduojame tualetus ir jų rankenas dezinfekuoti ne rečiau kaip 5 kartus per dieną, o teisės pažeidėjus bei psichologus informuoti apie asmens higienos priemonių taikymą dažnai lankomose ir matomose vietose (pvz., prie įėjimų ar išėjimų).

6. Rekomenduojame karantino sudaryti psichologams sąlygas nuotoliniu būdu dalyvauti intervizijose, supervizijose bei gauti savo srities profesionalų palaikymą.
7. Rekomenduojame karantino metu laisvės atėmimo vietose dirbantiems psichologams, esant galimybei, kreiptis emocinės pagalbos į savipagalbos grupes.
8. Rekomenduojame karantino metu laisvės atėmimo vietose nevykdyti grupinių konsultacijų, emocinės paramos, savipagalbos grupių, grupinės resocializacijos, švietimo veiklos, netaikyti reabilitacinių programų, nevesti mokymų ar kitos grupinės veiklos, jeigu nėra galimybių jų vykdyti nuotoliniu būdu.